

Guide inför uppstart och planering

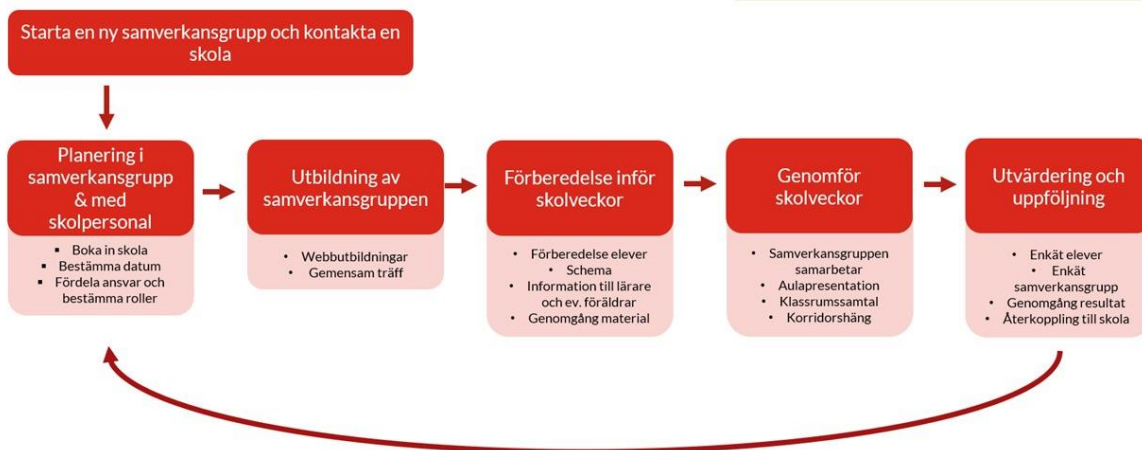
KÄRLEKEN ÄR FRI

Guiden styr vad som kan anpassas lokalt och visar vad som krävs för att metoden ska leda till förväntade effekter för barn och viktiga vuxna.

För att följa metoden ska vi

- Skapar en **samverkansgrupp** med olika organisationer, myndigheter och en skola. Detta är grundkomponent av KÄF. Bör vara en bredd av aktörer, det är viktigt att få med både myndigheter och ideella organisationer, de fyller en viktig funktion för att bygga förtroende för eleverna och visa på vilka stödfunktioner som finns lokalt.
- Arbetar **rättighetsbaserat** när vi träffar elever d.v.s. vi pratar om rättigheter utifrån barnkonventionen och mänskliga rättigheter och inte särskilt om hedersrelaterade normer.
- Ser till att veckan handlar om **kärlek** och barns rätt till och intresse i kärlek, vilket vägleder våra aktiviteter. Vi diskuterar olika relationstyper och inkluderar ämnen som samtyckeslagar, rätten att älska fritt, tvångsäktenskap samt olika former av diskriminering. Vi tar också upp att svartsjuka inte är romantisk och kopplar det till olika former av våld.
- Ser till att deltagarna i samverkansgruppen har gått **grundutbildningen i KÄF**.
- Ser till att skolveckan innehåller åtminstone **klassrumsbesök** och **korridorshäng**.
- **Sprider information om barns rättigheter** samt **olika stödvägar** som finns till elever om man drabbas av bland annat hedersrelaterat våld och förtryck.
- Nedanstående **bild** visar hur flödet ser ut och vad som behöver göras för att följa metoden:

Exempel på deltagare i samverkansgrupper
Myndigheter: Socialtjänst, polis
Skola: Elevhälsa
Frivilligorganisationer: Tjejjour, Brottsofferjour,
Rädda Barnen med flera

Rekommendationer

- Om det är första gången en kommun ska genomföra Kärleken är fri så är det extra viktigt att ni påbörjar planeringen i god tid, allra helst om det inte redan finns en naturlig samverkan mellan myndigheter och organisationer sen tidigare. Rekommendation att påbörja arbetet 6 månader till ett år innan skolveckan ska genomföras.

Detta är flexibelt och kan anpassas efter lokala behov

- På mindre skolor, eller skolor där ni endast ska träffa en årskurs i klassrummen går det att ha Kärleken är fri under två eller tre dagar i stället för en hel vecka om ni har svårt att få ihop resurser för att täcka korridorshäng en hel vecka.
- Korridorshänget kan vara öppet för alla på alla raster och/eller kan ha det på bokade tider där eleverna kommer klassvis. Det kan vara även bra att ha en trygg lokal att gå till i anslutning till korridorshänget om någon elev vill prata ostört med en av samverkansgruppernas aktörer.
- Under skolveckan finns möjlighet att visa en teater, film eller föreläsning som berör veckans tema med syfte att skapa engagemang och väcka känslor hos eleverna. Eller att eleverna inför skolveckan kan läsa en bok eller artikel inom tematiken.
- Metodmaterialet till klassrumsbesöken är anpassade för högstadiet och gymnasiet och inte för mellanstadiet. Konceptet med skolvecka kan såklart fungera på mellanstadiet men då behöver metodmaterialet anpassas efter målgruppens mognad.

Syfte och mål med metoden

Målsättningen med metoden är att bidra till att färre barn och unga i Sverige utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck (HRVF) och våld. Här kommer metodens förändringsteori.

Aktiviteter	Prestationer	Kortsiktiga utfall	Medelsiktiga utfall	Långsiktiga utfall
Effektskapande aktiviteter	Omedelbara resultat av aktiviteterna som inte är effektskapande	Förändring RB förväntar sig uppnå	Förändring RB förutspår att man uppnår	Förändring RB önskar uppnå
<p>Samverkansgrupper med skolan, ideella organisationer och andra relevanta intressenter</p> <p>Utbildning och planering med samverkansgrupper Skolveckor inkl. aulapresentation, klassrumssamtal och korridorshäng.</p>	<p>Samverkansgrupp med relevanta aktörer har formats</p> <p>Samverkansgruppen har tagit del av RBs utbildningar</p> <p>Barn och unga har deltagit i KÄF skolvecka.</p>	<p>Yrkesverksamma, beslutsfattare och ideellt engagerade personer i samverkansgrupper har fått ökad kunskap om rättighetskränkningar, hedersrelaterat våld och förtryck (KÄF, barnkonventioner, normer och diskriminering, heder, att leda samtal kring rättigheter)</p> <p>Barn och unga vid möten har fått ökad kunskap kring sina rättigheter och känner till vilka stödvägar som finns</p>	<p>Yrkesverksamma ändrar sitt arbetssätt/rutiner för att bättre möta barnens behov</p> <p>Nya samverkansgrupper bland yrkesverksamma bildas och genomför skolveckor enligt konceptet.</p> <p>Ungdomar söker vidare stöd kring våld och rättighetskränkningar, utanför Rädda Barnens verksamhet</p>	<p>Färre barn och unga i Sverige utsätts för rättighetskränkningar, hedersrelaterat förtryck och våld.</p> <p>Barn som utsätts för rättighetskränkningar, hedersrelaterat förtryck och våld får bättre livsvillkor</p>

Sammanfattning av behov

- Flera studier visar att behovet av att arbeta för att motverka hedersnormer är stort, för alla barn och unga. Ingen riktigt vet hur många som lever med hedersnormer eller hedersvåld. Barn som lever med HRVF är ingen homogen grupp och därför kan deras livssituationer, begränsningar eller behov se olika ut.

- Storstadskartläggningen från 2017-2018 visar att ungas förtroende för myndighet och rättsväsende är relativt lågt, vilket resulterar i att unga inte alltid söker stöd och hjälp när de behöver.
- Samtalen med unga som kommer i kontakt med Rädda Barnens stödchatt visar att när barn lever under hedersrelaterad normer finns det en rad olika rättigheter som riskeras att kränkas såsom barnens rätt till privatliv (artikel 16) och rätt till frihet från våld (artikel 19).

Sammanfattning av Rädda Barnens lösningar

- 1. Arbetet ska ske utifrån Barnkonventionen**
I stället för att använda ett problembaserat upplägg kring hedersförtryck så utgår vi ifrån ett rättighetsperspektiv. Det betyder att man pratar om barns och mänskliga rättigheter generellt, i stället för att enbart fokusera på HRVF.
- 2. Det ska finnas samverkan mellan frivilligorganisationer och myndigheter**
Olika myndigheter och organisationer möter frågan om hedersförtryck och våld i sitt dagliga arbete. För att ett barn som är utsatt för kränkande behandlingar ska få rätt hjälp så behöver vi samverka mellan myndigheter och organisationer.
- 3. Träffar med barn och ungdomar ska ske**
Skolan är den plats där barn och ungdomar spenderar sitt vardagliga liv till största del och där de kan ha sin så kallade frizon. Det är viktigt att myndigheter och organisationer kommer till dem och synliggör sina ansvarsområden, att vi vuxna är tydliga med att de har rätt till ett liv fritt från våld och förtryck och att vi finns där när hjälpen behövs.

Tips på samarbetspartners

I samverkansgrupperna ingår företrädare som arbetar med barn och unga, som ungdomsmottagning, socialtjänst och polis, men också från organisationer som exempelvis tjej- och ungdomsjourer, brottsofferjour, RFSU, RFSL, RB lokalförening, RBUF m.fl.

Tips för finansiering

Tänk igenom vilka resurser ni behöver i form av personer och material. Inventera hur många resurser som kan arbeta med detta i samverkansgruppen, gällande material kan ni kontakta en lokalförening eller ett regionkontor från Rädda Barnen för att se om det går att låna visst material från kontoret, skolan eller samverkansgruppen. Det kan vara t.ex. material som kan användas till olika pyssel eller spel till korridorshänget. Ibland finns det möjlighet att söka medel från Länsstyrelser, fonder eller skriva IOPer med en kommun. Här är en lista på eventuella kostnader som behövs budgeteras för:

- Personalkostnader/tid avsatt till att delta i Kärleken är fri
- Material löpande, pyssel, ”bra-att-ha-kort, affischer m.m.
- Material engångsinköp, t-shirts, utställning, namnskyltar till kläder
- Eventuellt arvode för teater eller föreläsning

- Kontorsmaterial, arbetsplats
- Eventuella resekostnader

Förhållningssätt som vägleder oss i arbetet

- Vi utgår från **rättighetsperspektivet** i arbetet så att diskussionerna blir relevanta för alla barn vi möter - inte bara för barn och unga som själva lever med hedersnormer.
- Det är väldigt viktigt att samverkansgruppen har ett **normkritiskt och antirasistiskt** förhållningssätt när de jobbar med metoden KÄF-skolveckor.
- Under klassrumsbesök eller korridorshänget kan det uppstå olika konfliktsituationer där någon av eleverna kan uttrycka sig på ett kränkande sätt mot andra. Aktivitetsledare behöver ha **nolltolerans för kränkning**.
- I bemötande av eleverna behöver aktivitetsledare ha en **lågaffektivt bemötande vilket** innebär att man hanterar konflikter och utmanande beteenden på ett lugnt och tryggt sätt. Målet är att skapa trygghet genom att möta starka känslor med lugn och konsekvent kommunikation, vilket kan bidra till en lugnare och tryggare miljö.
- Att diskutera **hedersrelaterat våld och förtryck** är viktigt men kan också uppfattas svårt. Under skolveckan tar vi upp olika former av kränkningar och diskriminering med fokus på barn och ungas rättigheter, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (HRVF). Vi strävar efter att undvika stigmatisering genom att vara medvetna och ha strategier kring hur vi pratar om dessa frågor.

Resurser för arbetet

Kärlek är Fri kan drivas ideellt, av en eller flera anställda och/eller av en eller flera externa samarbetspartner. Behovet av resurser ser olika ut beroende på storleken av samverkansgruppen och skolan där KÄF-veckan ska genomföras.

I arbetet med metoden krävs följande uppdrag

Samordning – ansvarig för att skapa och sammankalla samverkansgruppen samt ta kontakt med skolan. Samordnare ansvarar även för att stegvis projektleda genomförande av hela KÄF skolveckor. Samordnare kan vara anställda, medlemmar från Rädda Barnen eller samverkansaktörer. Samordningen kan med fördel ligga på några personer för att dela på ansvaret. I verktygslådan finns detaljerade checklistor för varje steg i arbetet som kan användas vägledande för samordnare i sitt jobb.

Aktivitetsledare –rollen inkluderar att delta i skolveckor genom att t.ex. hålla i klassrumsamtal och/eller pyssla och samtidigt samtala med elever i korridorshänget. Aktivitetsledare kan vara anställda, medlemmar från Rädda Barnen eller samverkansaktörer. Beskrivningen av uppdraget finns tillgängligt i metodhandboken.

Kompetens och utbildning

Det är obligatoriskt för alla i samverkansgruppen som deltar på skolveckan att gå [grundutbildningen Kärleken är fri](#). Den består av webbutbildningarna som alla i gruppen går enskilt:

- Kärleken är fri
- Barnkonventionen
- Normer och diskriminering
- Hedersrelaterat våld och förtryck
- Att leda samtal
- Tryggare tillsammans - förening (RBs medlemmar och anställda ska gå Tryggare tillsammans utbildning för anställda och medlemmar)

Det finns ett handledningsstöd till varje webbutbildning som ni kan använda för att reflektera över utbildningarna tillsammans och gemensamt fördjupa gruppens kunskaper. Olika grupper har olika kompetens och erfarenhet sen tidigare så därför är övningarna valbara för samordnaren att använda. Övningarna ger en möjlighet att fördjupa kunskaperna samtidigt som de kan ge samordnaren en bild av om det är någon i gruppen som inte har tillräcklig kompetens eller behöver extra stöd. Det kan finnas representanter i gruppen som redan har en djup kompetens inom tex HRVF, barnkonventionen eller normer och då är det valfritt om de vill gå utbildningarna som är på grundläggande nivå.

Resultat och kvalitetssäkring

Följ instruktionerna i Metodhandboken.

Kombinera gärna metoden med

- Lägg gärna extra engagemang att sprida information om **Kärleken är fris stödchatt** i samband med arbetet.
- Möjlighet finns att någon erbjuder **Älskad och trygg** samtalsgrupper med föräldrar som kan kombineras men beror på lokal kontext. Detta arbete behöver bedrivas av någon annan än samverkansgruppen då det är tidskrävande.
- KÅF konceptet kan anpassas och köras på SFI eller mellanstadiet. I så fall kan man göra klassrumsbesök för SFI anpassade för vuxna tex använda övningar från Älskad och trygg och för mellanstadiet kan man göra om övningarna i metodmaterialet så de blir åldersanpassade.